

מסורת הש"ס

(א) חולין ב. תמורה ב. (ב) פסחין א. מסכת ד. טו. כ. טענות ב. זכיות טו. תמורה ב. ג. מנחות לג. ג. ב. קרב. ע"א. (ד) זבחים ע"א. (ה) מנחות לג. (ו) פסחים ב. (ז) פסחים ב. (ח) פסחים ב. (ט) פסחים ב. (י) פסחים ב. (יא) פסחים ב. (יב) פסחים ב. (יג) פסחים ב. (יד) פסחים ב. (טו) פסחים ב. (טז) פסחים ב. (יז) פסחים ב. (יח) פסחים ב. (יט) פסחים ב. (כ) פסחים ב. (כא) פסחים ב. (כב) פסחים ב. (כג) פסחים ב. (כד) פסחים ב. (כה) פסחים ב. (כו) פסחים ב. (כז) פסחים ב. (כח) פסחים ב. (כט) פסחים ב. (ל) פסחים ב.

השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא

צ"א

עין משפט
ג' מצוה

סו א מ"י פ"א מה"ל תמורה הלכה ב. סנה' לאוין ע"א: (א) מ"י פ"א מה"ל: (ב) מ"י פ"א מה"ל: (ג) מ"י פ"א מה"ל: (ד) מ"י פ"א מה"ל: (ה) מ"י פ"א מה"ל: (ו) מ"י פ"א מה"ל: (ז) מ"י פ"א מה"ל: (ח) מ"י פ"א מה"ל: (ט) מ"י פ"א מה"ל: (י) מ"י פ"א מה"ל: (יא) מ"י פ"א מה"ל: (יב) מ"י פ"א מה"ל: (יג) מ"י פ"א מה"ל: (יד) מ"י פ"א מה"ל: (טו) מ"י פ"א מה"ל: (טז) מ"י פ"א מה"ל: (יז) מ"י פ"א מה"ל: (יח) מ"י פ"א מה"ל: (יט) מ"י פ"א מה"ל: (כ) מ"י פ"א מה"ל: (כא) מ"י פ"א מה"ל: (כב) מ"י פ"א מה"ל: (כג) מ"י פ"א מה"ל: (כד) מ"י פ"א מה"ל: (כה) מ"י פ"א מה"ל: (כו) מ"י פ"א מה"ל: (כז) מ"י פ"א מה"ל: (כח) מ"י פ"א מה"ל: (כט) מ"י פ"א מה"ל: (ל) מ"י פ"א מה"ל:

לא שארס רשאי להמיר. רישא דמתני' הכל ממירין אחד האגסים ואחד הנשים ומפרש ואילן דהאי הכל ממירין לא שהארס רשאי להמיר אלא יש בזה כל תפוס בתמורה דיעבד: וסופג את הארבעים. משום לא תיליפני (ויקרא טו) והא הלא דליברי בעלמא הוא ולקן. אלמא

עקימת שפמים שארס מגיד בשפתיו מעשה הוא: ר' יהודה ס"א. בכמה דוכמי מיימתינן לה (מסכת דף ד'): לא נותרינו וממנו והנותר ממנו עד בקרלו כה הכתוב ליתן עשה אמת לא תעשה לומר שאין לוקין עליוש שניתק לעשה הוא. טעמא דבה הכתוב הא לאו הכי לקי המומיר ואע"ג דלון בו מעשה: לא תפסי יורש. שארס המיר נקרבין אביו לנפשי מיתא אביו מומר: יורש אינו ממיר. ואם המיר אינו מומר וטעמא מפרש בתמורה ברש פ"ק (דף ג'): ג' קבין לאמור. כך שעירו נחמס חסילמו: ה"ב והא אין לוקה ומס' ואין לוקה ומשלים. דהוה להו שתי רשעיות וכמי (דברים כה) כדי רשעו: ר"מ ס"א. במס' מכות (דף ד') מעידין אנו על איש פלוני מחייב לחבירו מאחמס וזו לוקין ומשלמין אם נשלמו וממנו: רבא אמר אטנן אפרה טורה אפילו כה על אמו. ויתן לה טלה באתן אתן הוא ואסור לקרבן דאתן סתמא כתיב (דברים כג) ליש' אמו ול"ש פניה (ואע"ג דלוי תבעה ליה בדינא קמן מן לי אתני לא מחייבין ליה דהא קם ליה בדריבא מיניה כי יביעה ניהלה אתנן הוא אלמא אפילו נמקס מיתה נמי דמו תשלומין עליה אלא שאין כל לעשו נשעים אבל ידי שמים לא יא' עד שישלם דלוי לא רמו תשלומין עליה כי יביעה ניהלה מי היה אתנן מתנה בעלמא הוא דיהיב ליה וגבי חוסס נמי תשלומין רמו עליה אלא שאין נמ' כב"ד לעשו שמים ויזון דדמו תשלומין עליה לא יא' ידי חובתו עד שישלם. אי נמי "א' תפוס לא תפקינן מיניה כך שמעתי מפי מורי הזקן ירש ודוגמתי כב"ד כפקר מרובה (דף ע"ב): ושם מפורש יורש והביא לי מורי ראה על זה: רב פפא אמר. חייב נמי מחייבין ליה לשלומי דלין צדין כהחד דמשעת משיכה אומייה ליה בתמוניה: על הפס אסורה. ואפילו לאכלה במלמ: מפני

הגהות הב"ח

(א) גבי רבא אמר בבא לצאת ידי שמים אתנן אפרה. ר"ב ז' ע"ג תוס': (ב) שם דלמח' שמואל במנאפיים כ"ל ז' וז' א' נתן: (ג) ה"ב (ד) ה"ב (ה) ד"ה כ"ל ו' וז' ת"ת תנא ע"י מושלם וקאמר בבא לצאת ידי שמים איתא בפרק הדרוע דף קל ע"ב תנא תני יטלם ק"ל אמת דלמח' תפסות:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה רבא אמר רבא א' ת"ש לא שפיקו: ע"י טעור ק"ל מניה נלמני שם דף י' ע"ב ד"ה נפס ונקטי' החוקן רש"י כה:

מוסף רש"י

לא שארס רשאי להמיר. דמתיב לא ימיר (תמורה ב) דמתיב לא ימירעו ורישא כתיב קאמר סל דין תמורה טובתא כסס. והא דמתיב ברישא סל כסס. אמרין ואמרינן ליה מן למרסי לא שהארס רשאי כ"י אלא נקט ברישא לטון קרנה להו התמורה תמומת תמורה. לטון התמורה הוא זה. ממי סל שמתין סל סוממן סל חייבין. הלכך הכה אע"ג דהייקן להאריך לא שיעה סתם אלא לטון ויורין ב. אלא שאם המיר מומר. תפסות הענייה וסתיקן קדושת: ושם ותמורה ב. וסופג את הארבעים. משום לאו דלא ימיר (שם ושם). אתנן אסורה תורה. להביא לית התקדש לל נהי. ואפילו בא על אפר. ויתן לה טלה באתנן אפר. ואפי' על דב' לא על ידיה ליה ניהלה ויהא אילת מנחה ליה דריעה לא למרין ליה קיס ל' תנאה. דהא תמריב נשפסיה הוא (ב"ב טו. א) לשין את העיסה בהלב. כל מית הנסע שאל יאכל בשר פתל (פסחים ד'). מפני הרגל עבירה. שאל יאכל הפס עס הכשר תפסיה. אין טשיין. לטון סח (פסחים ג'). עד שיראו כדרך המנאפיים. ששינו ענין חלוק שפסוקן כקריבו כשר וטיבס כדרך שפסוק (מכות י). לישנא מעליא. שפסוק ודכן ק"י הדעת לפסי כלטון קיה (פסחים ג'). מין במינו. כהרבעת כהנה. מותר להכניס. מותר להכניס בדים אכרי. כמכחול בשפופרת. מכחול הוא קיסט שמניטין בשפופרת. קנה שהמחול תחובה. והקיסט קרי מחול על שם שפסוקו ב' ע"י כ"ב. בבביתא טריד. לנו על מלאמתי וסוכה שהרידו (שם).

הוא שמוי ר"מ היא דאמר לוקה ופשא. ותימה דלא שמעינן ליה לר"מ אלא צ"מ דמכות דף ד'. ושם ד"ה לוקין גבי עדים וזממין והתם ליקף ליה ר"מ ממוציא שם רע דלוקה ומשלים ופרך מה למוציא שם רע שכן קנס ומשני סבר לה כרבי עקיבא דלמח' עדים וזממין קנסא היא א"כ הכא דהוה ממונת מנלן ללוקה ומשלים וי"ל דהא דלרנן אין לוקה ומשלים היינו מדי רשעו דתקני בני עדים וזממין דרשנין מיניה משום רשעה אחת מחייבי וזו אחת מחייבי משום שתי רשעיות אבל ר"מ דסבר דעדים וזממין קנסא הוא ליקף ממוציא שם רע ולוקין ומשלמין א"כ הו ליכא לדידיה לאוקמי כדי רשעו אלא במימה ומלקות מדיכא מילף דלא ילקה ומשלים ולה"ק דככל דוכתא אית ליה לר"מ דלוקה ומשלים וא"ת והא אכתי איכא לאוקמי כגון כר"מ כדי רשעו במלקות וזממין כגון דבדדי דמספדי עדות שקר קרעו שיאזין קנס שום אדם דהני משלמים אינם קנס וליכא מילף ממוציא שם רע וי"ל דלית לן לאוקמי קרל דזוי אחת מחייבי משום ב' רשעיות אלא בששניהם מחמת עדות שקר ולהכי לא תמוקמא דבשתי רשעיות מתחת עדות שקר לוקה ומשלים ולהכי לא תמוקמא אלא במימה ומלקות: **בבא מציעא ד"ה שמים**. ו"ת דלמח' צפרקין סורר ומורה (פסחין דף עב. ושם ע"ג) רבא איגיבוי ליה דינרי במחמתא אהדרינהו ניהליה ולא קבליהו אמר הואיל ונפק מפומיה דרבי דלמח' הכא במחמתא ומעל ליהם וילא פטור דבדמייס קננהו ואמאי לא קבלם והא חייבין ללאת ידי שמים וי"ל דהם לא רזו ללאת ידי שמים אלא היו סבורין שדנין חייבין להחזיר ולכן לא קבליהו וא"ת תנא תני (א) ישלם ואת אמרת דמדת חסדיות שנו כלאן וי"ל דישלם משמע טפי לשון חיוב ומשלים אז נמי התם פריך משום דלפילו ללאת ידי שמים אינו חייב אבל הכא דחייב ללאת ידי שמים חייבא מעליה הוא וספיר קתני משלם ועוד ר"מ פ"י שם מתוך הסוגיא דה"ק תנא תני ישלם דכרי ר"א ורננן פליגי עליה וזו מדת חסדיות קאמר לא הו פליגי עליה: **אתנן** אסורה תורה אפי"ו בא ע"א אבו. דעיקר אתנן בעריות כתיב דוונה מחייבי כריתות היא ובתמורה נמי (ספ"ק דף ד') גמרינן טועבה מעריות ו"מ דנפקא לן מדתניה ביבמות (דף טו: ושם) יכול אף אתנן כלב ומחיר וזנה ת"ל גס שניהם שנים ולא ד' ומדאצטריך קרל למעט אתנן כלב אע"ג דרובע בהמה קם ליה דברכה מיניה ש"מ דאתנן אסרה טורה אפילו כה על אמו ואין נראה אלא מחיר וזנה ו"ת והא איכא לאוקמא קרלי כזומר היקן טלה זה ותבעלי לנבך או לנבין דלא קיס ליה דברכה מיניה וי"ל דאית

יהודה קאמר אמאי לא דייק נמי ממילמיה דהתראת ספק שמה התראה כדדייק רבי יוחנן אלא קאמר התם דסבר לה כאלקך דרבי יהודה דלמח' לא שמה התראה אלא ודאי משמע דסבר לה ובפ"ג דשענוות (דף כה). נמי פריך מהתם דרבי יוחנן אדרי' יתני משמע דלוינא דנפשייהו פליגי וי"ל דריש לקיש לא פטר הכא אלא אליבא דמנלן דעבי לאו שיש בו מעשה אבל אחיב ודאי סבר כר' יהודה והא דקאמר בסמוך הא מני ר' יהודה היא ה"ק ר' יהודה היא וסניבא ליה כותמיה:

הא בני ר"מ היא דאמר לוקה ופשא. ותימה דלא שמעינן ליה לר"מ אלא צ"מ דמכות דף ד'. ושם ד"ה לוקין גבי עדים וזממין והתם ליקף ליה ר"מ ממוציא שם רע דלוקה ומשלים ופרך מה למוציא שם רע שכן קנס ומשני סבר לה כרבי עקיבא דלמח' עדים וזממין קנסא היא א"כ הכא דהוה ממונת מנלן ללוקה ומשלים וי"ל דהא דלרנן אין לוקה ומשלים היינו מדי רשעו דתקני בני עדים וזממין דרשנין מיניה משום רשעה אחת מחייבי וזו אחת מחייבי משום שתי רשעיות אבל ר"מ דסבר דעדים וזממין קנסא הוא ליקף ממוציא שם רע ולוקין ומשלמין א"כ הו ליכא לדידיה לאוקמי כדי רשעו אלא במימה ומלקות מדיכא מילף דלא ילקה ומשלים ולה"ק דככל דוכתא אית ליה לר"מ דלוקה ומשלים וא"ת והא אכתי איכא לאוקמי כגון כר"מ כדי רשעו במלקות וזממין כגון דבדדי דמספדי עדות שקר קרעו שיאזין קנס שום אדם דהני משלמים אינם קנס וליכא מילף ממוציא שם רע וי"ל דלית לן לאוקמי קרל דזוי אחת מחייבי משום ב' רשעיות אלא בששניהם מחמת עדות שקר ולהכי לא תמוקמא דבשתי רשעיות מתחת עדות שקר לוקה ומשלים ולהכי לא תמוקמא אלא במימה ומלקות: **בבא מציעא ד"ה שמים**. ו"ת דלמח' צפרקין סורר ומורה (פסחין דף עב. ושם ע"ג) רבא איגיבוי ליה דינרי במחמתא אהדרינהו ניהליה ולא קבליהו אמר הואיל ונפק מפומיה דרבי דלמח' הכא במחמתא ומעל ליהם וילא פטור דבדמייס קננהו ואמאי לא קבלם והא חייבין ללאת ידי שמים וי"ל דהם לא רזו ללאת ידי שמים אלא היו סבורין שדנין חייבין להחזיר ולכן לא קבליהו וא"ת תנא תני (א) ישלם ואת אמרת דמדת חסדיות שנו כלאן וי"ל דישלם משמע טפי לשון חיוב ומשלים אז נמי התם פריך משום דלפילו ללאת ידי שמים אינו חייב אבל הכא דחייב ללאת ידי שמים חייבא מעליה הוא וספיר קתני משלם ועוד ר"מ פ"י שם מתוך הסוגיא דה"ק תנא תני ישלם דכרי ר"א ורננן פליגי עליה וזו מדת חסדיות קאמר לא הו פליגי עליה: **אתנן** אסורה תורה אפי"ו בא ע"א אבו. דעיקר אתנן בעריות כתיב דוונה מחייבי כריתות היא ובתמורה נמי (ספ"ק דף ד') גמרינן טועבה מעריות ו"מ דנפקא לן מדתניה ביבמות (דף טו: ושם) יכול אף אתנן כלב ומחיר וזנה ת"ל גס שניהם שנים ולא ד' ומדאצטריך קרל למעט אתנן כלב אע"ג דרובע בהמה קם ליה דברכה מיניה ש"מ דאתנן אסרה טורה אפילו כה על אמו ואין נראה אלא מחיר וזנה ו"ת והא איכא לאוקמא קרלי כזומר היקן טלה זה ותבעלי לנבך או לנבין דלא קיס ליה דברכה מיניה וי"ל דאית

תורה אור השלם

1 את הקה"ת חשמונ' הרביעי לא בבלאים שרד לא תורה בבלאים ובגד בבלאים שעשו לא יעלה עליך: ויקרא י' יט